

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

โครงการพัฒนาองค์ความรู้และสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ครอบครัวศึกษา : ครอบครัวแบบพอเพียง ระยะที่ 2 อยู่ภายใต้การดำเนินงานของศูนย์วิจัยและพัฒนาครอบครัวไทย สาขาวิชามนุษยนิเวศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช โดยมุ่งเน้นการเปิดช่องทางการเรียนรู้สำหรับครอบครัว ผู้ปฏิบัติงานของหน่วยงานด้านครอบครัวและผู้สนใจทั่วไป โดยการให้บริการเผยแพร่องค์ความรู้และสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ครอบครัวศึกษาให้กว้างขวางและทันสมัย ผ่านสื่อเว็บไซต์ภายใต้โครงการแม่บท “การพัฒนาศูนย์ความรู้เพื่อบริการสังคม” ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ซึ่งจะนำไปสู่การเสริมสร้างความเข้มแข็งของสถาบันครอบครัวและชีวิตความเป็นอยู่ของครอบครัวไทย ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ใ้ราบรื่นผาสุกต่อไป

1. สรุปผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา มีการศึกษาค้นคว้ารวบรวมและประมวลข้อมูลความรู้ ตลอดจนประสบการณ์ชีวิตของครอบครัวในชีวิตจริง เพื่อนำเสนอองค์ความรู้และ สารสนเทศเกี่ยวกับหลักคิด และการปฏิบัติตนในการดำเนินชีวิตครอบครัวตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยเน้นการศึกษาแบบอย่าง หรือตัวอย่างที่ดี (Best Practices) ของการใช้ชีวิตครอบครัวแบบพอเพียงในทางปฏิบัติจริงมาถอดบทเรียน เรื่องราวชีวิตครอบครัวเผยแพร่ในรูปแบบของสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ผ่านเว็บไซต์ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

1.1 วัตถุประสงค์การวิจัย

1.1.1 เพื่อค้นหาตัวอย่างของครอบครัวแบบพอเพียง ในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง (ฝั่ง ตะวันตก) จำนวน 6 จังหวัด ได้แก่ สุพรรณบุรี นครปฐม ราชบุรี กาญจนบุรี เพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์

1.1.2 เพื่อถอดบทเรียนจากตัวอย่างของครอบครัวแบบพอเพียง มาพัฒนาเป็นองค์ความรู้เกี่ยวกับการใช้ชีวิตครอบครัวแบบพอเพียง

1.1.3 เพื่อประเมินการให้บริการเผยแพร่องค์ความรู้เกี่ยวกับการใช้ชีวิตครอบครัวแบบพอเพียง ผ่านเว็บไซต์ของสาขาวิชามนุษยนิเวศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ภายใต้การดำเนินงานของศูนย์วิจัยและพัฒนาครอบครัวไทย

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

1.2.1 *กลุ่มเป้าหมายการวิจัย* แบ่งเป็น 2 ส่วน ได้แก่ แหล่งข้อมูล/ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เป็นกลุ่มเป้าหมายของการได้มาซึ่งข้อมูลในการจัดทำเว็บไซต์ ได้แก่ เนื้อหาสาระและภาพจากสื่อประเภทต่าง ๆ จำนวน 50 รายการ และครอบครัวที่ได้รับการคัดสรรให้สัมภาษณ์ จำนวน 19 รายการ ส่วนกลุ่มตัวอย่างการวิจัย เป็นผู้ประเมินการให้บริการเว็บไซต์ แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้มีส่วนร่วมให้ข้อมูล

เกี่ยวกับการใช้ชีวิตครอบครัวแบบพอเพียง ในพื้นที่ศึกษา 6 จังหวัด ๆ ละ 3 ครอบครัว ได้แก่ จังหวัด สุพรรณบุรี นครปฐม กาญจนบุรี ราชบุรี เพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 19 คนและกลุ่มผู้ประเมิน องค์ความรู้และสารสนเทศผ่านเว็บไซต์ ของสาขาวิชามนุษยนิเวศศาสตร์ ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิ/ นักวิชาการหรือผู้เชี่ยวชาญด้านครอบครัว ผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานหรือองค์กรภาคีเครือข่ายด้านครอบครัว ทั้งภาครัฐและเอกชน นิสิตนักศึกษา ตลอดจนประชาชนหรือผู้สนใจทั่วไป จำนวน 113 คน

1.2.2 เครื่องมือการวิจัย คณะผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและพัฒนาเครื่องมือวิจัยขึ้นเอง เพื่อใช้ในการ เก็บรวบรวมข้อมูลแต่ละขั้นตอนของกระบวนการวิจัย ได้แก่ แบบประเมินผลการคัดสรรหนังสือ/สื่อ แบบ ประเมินผลการคัดสรรเว็บไซต์ โบสถ์มาร่วมโครงการ แบบสัมภาษณ์ข้อมูลพื้นฐานของครอบครัว แบบ ประเมินเว็บไซต์และคู่มือการประเมินเว็บไซต์

1.2.3 ระยะเวลาดำเนินการวิจัย ตั้งแต่วันที่ 26 พฤษภาคม 2553 – 25 พฤษภาคม 2554

1.2.4 ขั้นตอนการวิจัย คณะผู้วิจัยมีการดำเนินงานวิจัย แบ่งเป็น 7 ขั้นตอนหลัก ได้แก่ ขั้นตอน การวางแผนและเตรียมการก่อนเก็บข้อมูล ขั้นตอนการสำรวจและคัดสรรข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ขั้นตอนการ พัฒนาเครื่องมือ ขั้นตอนการจัดเก็บข้อมูลครอบครัว ขั้นตอนการพัฒนาเว็บไซต์ และขั้นตอนการ ประเมินผลผู้ใช้บริการเว็บไซต์ และขั้นตอนการปรับแก้ไขรูปแบบเว็บไซต์ของโครงการ

1.2.5 การวิเคราะห์ข้อมูล คณะผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ในส่วนข้อมูลจากการ สัมภาษณ์ครอบครัว โดยตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของสาระที่ได้รวบรวมมาและใช้การวิเคราะห์ เนื้อหา (content analysis) เพื่อนำเสนอเรื่องราวชีวิตครอบครัวก่อนนำลงบนเว็บไซต์ พร้อมทั้งวิเคราะห์ข้อมูล เชิงปริมาณโดยใช้ค่าร้อยละ ในส่วนของข้อมูลการประเมินเว็บไซต์ของกลุ่มตัวอย่างผู้ใช้บริการ

1.3 ผลการวิจัย

จากการประมวลผลข้อมูลการพัฒนาแบบการพัฒนาองค์ความรู้และสารสนเทศ เพื่อการเรียนรู้ ครอบครัวศึกษา : ครอบครัวแบบพอเพียง ระยะที่ 2 สามารถแบ่งออกเป็น 3 ตอน ตามวัตถุประสงค์ของการ วิจัย ดังนี้

ตอนที่ 1 แหล่งข้อมูลและข้อมูลพื้นฐานของกรณีกุ่มตัวอย่างครอบครัวแบบพอเพียงในพื้นที่ กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง (ฝั่งตะวันตก)

1.1 แหล่งข้อมูลและข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วยข้อมูล 2 ส่วน ได้แก่

1.1.1 ข้อมูลจัดทำเว็บไซต์ ประกอบด้วยข้อมูลประเภทต่างๆ ที่นำมาประมวล จัดทำเป็นสารสนเทศจากสื่อสิ่งพิมพ์ จำนวน 26 รายการ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ จำนวน 17 รายการ สื่อโสตทัศน์ 5 รายการ เรื่องราวชีวิตครอบครัว 19 รายการ

1.1.2 ข้อมูลพื้นฐานกลุ่มตัวอย่างในการประเมินเว็บไซต์ เป็นผู้ตอบแบบประเมินที่ เข้าไปเยี่ยมชมหรือใช้บริการบนเว็บไซต์ชื่อ <http://www.stou.ac.th/Schools/She/efamily> จำนวน 132 คน แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มย่อย ได้แก่

กลุ่มที่ 1 ผู้ให้ข้อมูลครอบครัวแบบพอเพียง ได้แก่ ผู้แทน/สมาชิกครอบครัวแบบพอเพียง ในพื้นที่ศึกษา 6 จังหวัด ๆ ละ 3 ครอบครัว ได้แก่ จังหวัดสุพรรณบุรี นครปฐม กาญจนบุรี ราชบุรี เพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 19 คน

กลุ่มที่ 2 ผู้ประเมินองค์ความรู้และสารสนเทศผ่านเว็บไซต์ ของสาขาวิชามนุษยนิเวศศาสตร์ ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ/นักวิชาการหรือผู้เชี่ยวชาญด้านครอบครัว ผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานหรือองค์กรภาคีเครือข่ายด้านครอบครัว ทั้งภาครัฐและเอกชน นิสิตนักศึกษา ตลอดจนประชาชนหรือผู้สนใจทั่วไป จำนวน 113 คน

ผู้ตอบแบบประเมินส่วนใหญ่เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 56.8 โดยผู้ตอบแบบประเมินมีอายุอยู่ระหว่าง 41-50 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 40.2 ระดับการศึกษาสูงสุดคือปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 56 ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับราชการ คิดเป็นร้อยละ 49.2 และอาศัยอยู่ต่างจังหวัด คิดเป็นร้อยละ 50 ลักษณะครอบครัวเป็นครอบครัวเดี่ยวที่ประกอบด้วยสามี ภรรยา และลูกมากกว่าครอบครัวขยายที่มีปู่ย่าตายายอาศัยอยู่รวมกัน

1.2 ผลการพัฒนารูปแบบการนำเสนอองค์ความรู้และสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ครอบครัวศึกษาผ่านเว็บไซต์ คณะผู้วิจัยทำการประมวลข้อมูลความรู้ด้านครอบครัวและปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่ได้รับจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ก่อนที่จะนำมากำหนดโครงสร้างหน้าจอเว็บไซต์ รายละเอียดเนื้อหาภายใต้โครงสร้างหน้าจอเว็บไซต์แต่ละหัวข้อ และวิธีการนำเสนอ โดยรูปแบบการนำเสนอหน้าจอเว็บไซต์ e-family learning จำแนกรายละเอียดเนื้อหาตามโครงสร้างหน้าจอเว็บไซต์ แบ่งเป็น 8 หัวข้อ ประกอบด้วย

- 1.2.1 หน้าแรก
- 1.2.2 พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
- 1.2.3 แนวคิดครอบครัวกับความพอเพียง
- 1.2.4 แนะนำหนังสือ/สื่อและคู่มือความพอเพียง
- 1.2.5 บทความวิชาการ
- 1.2.6 บทสัมภาษณ์ครอบครัวพอเพียง
- 1.2.7 แนะนำเว็บไซต์ที่น่าสนใจ
- 1.2.8 แบบประเมินเว็บไซต์

ตอนที่ 2 การถอดบทเรียนตัวอย่างครอบครัวแบบพอเพียงในการนำมาพัฒนาเป็นองค์ความรู้เกี่ยวกับการใช้ชีวิตครอบครัวแบบพอเพียงบนเว็บไซต์

2.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของครอบครัวที่ดำเนินชีวิตตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจำนวน 19 ครอบครัว พบว่า ครอบครัวที่ได้รับการคัดเลือกว่าเป็นตัวอย่างของครอบครัวแบบพอเพียง มีวิธีการใช้ชีวิตครอบครัวบนพื้นฐานการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในทางปฏิบัติ ซึ่งจากการวิเคราะห์ถอดบทเรียนเรื่องราวครอบครัว สามารถพอสรุปเป็นประเด็นหลักใน 5 ด้าน ดังนี้

การพัฒนาองค์ความรู้และสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ครอบครัวศึกษา :

ครอบครัวแบบพอเพียง ระยะที่ 2

2.1.1 *ด้านหลักธรรมในการดำเนินชีวิตครอบครัว* ส่วนใหญ่หัวหน้าครอบครัวจะทำตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับคนในครอบครัว เป็นคนอดทน ขยันทำงาน ซื่อสัตย์สุจริตรับผิดชอบ มีคุณธรรม ไม่ยุ่งเกี่ยวกับอบายมุขทุกประเภท เป็นคนใฝ่หาความรู้อยู่เสมอ มีการพัฒนาศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง มีการทดลอง นำไปปรับใช้กับตนเอง รู้จักช่วยเหลือแบ่งปันผู้อื่น มีความเห็นอกเห็นใจ และมีความไว้วางใจ มีความกตัญญูต่อบิดามารดา

2.1.2 *ด้านครอบครัว* ส่วนใหญ่จะอยู่รวมกัน พ่อแม่ลูก และปู่ย่าตายายเป็นลักษณะครอบครัวขยาย ถึงแม้หัวหน้าครอบครัวจบการศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จะมีการศึกษาน้อย แต่ด้วยความขยันมานะ อดทน จึงเป็นเสาหลักของครอบครัว ใช้ความรัก ความเข้าใจกัน ความสามัคคีกันในครอบครัว ไม่มีการทะเลาะเบาะแว้ง มีการปรึกษาหารือกันในครอบครัวไม่ว่าเรื่องการอบรมเลี้ยงดูบุตรหลาน และการประกอบอาชีพ ใช้ชีวิตอย่างพอประมาณ พออยู่ พอกิน พอใช้ พอเพียง และไม่ประมาท

2.1.3 *ด้านการทำงาน* อาชีพของครอบครัวส่วนใหญ่จะทำการเกษตรแบบผสมผสาน ไม่ทำเศรษฐกิจเชิงเดี่ยว เพื่อป้องกันการเสียหาย เรื่องการลงทุนมีการวางแผนอย่างรอบคอบ ไม่ทำให้ใหญ่เกินตัว สมาชิกในครอบครัวช่วยกันทำงาน ไม่ต้องไปจ้างแรงงานที่อื่น พึ่งตนเองเป็นหลัก ใช้จ่ายอย่างมีเหตุผลในสิ่งที่จำเป็น ไม่ฟุ่มเฟือย ประหยัดคอกออม มีการจัดทำบัญชีครัวเรือน เพื่อลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น และมีอาชีพเสริม เพื่อเป็นการเพิ่มรายได้ มีการวางแผนเรื่องการใช้หนี้อย่างเป็นระบบ

2.1.4 *ด้านที่อยู่อาศัย* ส่วนใหญ่จะปลูกเป็นบ้านไม้ยกพื้นใต้ตุนสูง ไว้สำหรับเป็นที่ประชุมของชาวบ้าน และใช้เป็นที่ทานอาหารร่วมกันภายในครอบครัว ส่วนบริเวณรอบบ้านจะปลูกต้นไม้ใหญ่ เพื่อให้ความร่มรื่น ช่วยลดภาวะโลกร้อน มีการปลูกพืชผักสวนครัว เช่น พริก ตะไคร้ มะนาว มะเขือ ถั่วฝักยาว ขนุน มะละกอ เป็นต้นไว้บริโภค เป็นการลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือน หากเหลือก็จะนำไปจำหน่ายหรือแบ่งปันให้เพื่อนบ้าน มีการทำปุ๋ยหมักชีวภาพไว้ใช้เองไม่ใช้สารเคมี

2.1.5 *ด้านการช่วยเหลือสังคม* ส่วนใหญ่หัวหน้าครอบครัวจะเป็นที่ยอมรับของคนในชุมชน เป็นผู้เสียสละช่วยเหลืองานของส่วนรวม มีจิตใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ช่วยเหลือแบ่งปันคนในชุมชนไม่ว่าเรื่องความรู้ด้านการทำมาหากิน การเป็นวิทยากรอบรมการเกษตรให้แก่คนในหมู่บ้าน มีการพัฒนาชุมชนที่ตนเองอยู่เสมอ เช่น พัฒนาถนน ร่วมเป็นประธาน/ กรรมการต่าง ๆ ภายในหมู่บ้าน

จะเห็นได้ว่า การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตครอบครัว โดยเฉพาะภาคเกษตรกรรมนั้นจะเห็นผลได้ชัดเจนกว่าภาคประชาชนทั่วไป อาจเนื่องจากการดำเนินวิถีชีวิตแบบดั้งเดิมของสังคมไทย ที่มีการใช้ชีวิตแบบเรียบง่าย มีการช่วยเหลือเกื้อกูลกันในชุมชน มีขนบธรรมเนียมประเพณีที่ปฏิบัติสืบกันมา ดังนั้นการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติ จึงไม่ใช่เรื่องยาก เพียงแต่ต้องมีการพัฒนาและทำอย่างจริงจังต่อเนื่อง สิ่งสำคัญคือ เราต้องพึ่งพาตนเองให้ได้เป็นหลัก พัฒนาตนเองโดยการใฝ่เรียนรู้ คิดตัดสินใจแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ ด้วยความรอบคอบ รอบรู้ และระมัดระวัง มีความรับผิดชอบต่อตนเอง ซื่อสัตย์ สุจริต สร้างวินัยให้กับตนเอง โดยเฉพาะวินัยทาง

การเงินด้วยการทำบัญชีครัวเรือนรับ-จ่ายเพื่อลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นและหารายได้เพิ่ม รู้จักแบ่งปันเอื้อเพื่อเกื้อกูลกันในชุมชน

ตอนที่ 3 ผลการประเมินเว็บไซต์การให้บริการเผยแพร่องค์ความรู้และสารสนเทศเกี่ยวกับการใช้ชีวิตครอบครัวแบบพอเพียง

3.1 ผลการพัฒนารูปแบบเว็บไซต์องค์ความรู้และสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ครอบครัวศึกษา : ครอบครัวแบบพอเพียง ระยะที่ 2 พบว่า ผู้ตอบแบบประเมินส่วนใหญ่มีความเห็นในประเด็นต่าง ๆ ในระดับมากถึงมากที่สุด ดังนี้

3.1.1 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบประเมินต่อความสะดวกในการใช้งานประกอบด้วย (1) สามารถเปิดหน้าจอบริษัทได้ง่าย (2) สามารถเชื่อมโยงไปสู่เว็บไซต์ที่เกี่ยวข้องได้ง่าย (3) เลือกใช้หน้าจอบริษัทได้ง่าย และ (4) ความครอบคลุมของสาระหลักทุก link ใช้ได้ครบถ้วน

ผู้ตอบแบบประเมินส่วนใหญ่เห็นด้วยในระดับมากต่อความสะดวกในการเปิดหน้าจอบริษัทได้ง่าย คิดเป็นร้อยละ 55.30 สามารถเชื่อมโยงไปสู่เว็บไซต์ที่เกี่ยวข้องได้ง่าย เห็นด้วยมาก คิดเป็นร้อยละ 55.30 การเลือกใช้หน้าจอบริษัทได้ง่าย เห็นด้วยมาก คิดเป็นร้อยละ 64.39 และความครอบคลุมของสาระหลักทุก link ใช้ได้ครบถ้วน เห็นด้วยมาก คิดเป็นร้อยละ 52.27

3.1.2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ตอบต่อความน่าสนใจของการนำเสนอเนื้อหา ประกอบด้วย (1) เนื้อหาทันสมัยมีประโยชน์และน่าสนใจ (2) มีการเรียงลำดับเนื้อหาที่ชัดเจนเข้าใจง่าย (3) เนื้อหาใหม่แปลกใหม่ และ (4) สามารถใช้เป็นแหล่งรวบรวมเรื่องราวเกี่ยวกับครอบครัวแบบพอเพียงได้ดี

ผู้ตอบแบบประเมินส่วนใหญ่เห็นด้วยมากต่อการนำเสนอเนื้อหาที่ทันสมัยมีประโยชน์และน่าสนใจ คิดเป็นร้อยละ 52.27 การเรียงลำดับเนื้อหาที่ชัดเจนเข้าใจง่ายเห็นด้วยมาก คิดเป็นร้อยละ 56.06 เนื้อหาใหม่แปลกใหม่ เห็นด้วยมาก คิดเป็นร้อยละ 55.30 เนื้อหาที่น่าสนใจสามารถใช้เป็นแหล่งรวบรวมเรื่องราวเกี่ยวกับครอบครัวแบบพอเพียงได้ดี เห็นด้วยมาก คิดเป็นร้อยละ 51.51

3.1.3 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ตอบต่อสาระประโยชน์ที่ได้รับ ประกอบด้วย (1) เนื้อหาสาระช่วยให้เกิดการเรียนรู้ค่าพอเพียงได้ดี (2) เนื้อหาสาระที่ได้สามารถนำไปปรับใช้กับตนเองได้ (3) เนื้อหาสาระเป็นแบบอย่างที่ดีได้ และ (4) เนื้อหาสาระทำให้ตระหนักถึงค่าความพอเพียงได้มากขึ้น

ผู้ตอบแบบประเมินส่วนใหญ่เห็นด้วยมากต่อเนื้อหาสาระช่วยให้เกิดการเรียนรู้ค่าพอเพียงได้ดี คิดเป็นร้อยละ 57.78 เนื้อหาสาระที่ได้สามารถนำไปปรับใช้กับตนเองได้ เห็นด้วยมาก คิดเป็นร้อยละ 53. เนื้อหาสาระเป็นแบบอย่างที่ดีได้ เห็นด้วยมาก คิดเป็นร้อยละ 52.27 เนื้อหาสาระทำให้ตระหนักถึงค่าความพอเพียงได้มากขึ้น เห็นด้วยมาก คิดเป็นร้อยละ 52.27

3.1.4 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ตอบต่อความพึงพอใจต่อเว็บไซต์ ประกอบด้วย (1) ได้พัฒนาความคิดใหม่ ๆ จากเว็บไซต์นี้ (2) สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง (3) เป็นสื่อสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ได้ดี (4) ต้องการกลับมาเยี่ยมชมเว็บไซต์นี้อีก และ (5) ยินดีแนะนำเว็บไซต์นี้ให้กับผู้อื่น

ผู้ตอบแบบประเมินส่วนใหญ่เห็นด้วยมากต่อการได้พัฒนาความคิดใหม่ ๆ จากเว็บไซต์นี้ คิดเป็นร้อยละ 53.79 สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง เห็นด้วยมาก คิดเป็นร้อยละ 53.03 เป็นสื่อสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ได้ดี เห็นด้วยมาก คิดเป็นร้อยละ 53.79 ต้องการกลับมาเยี่ยมชมเว็บไซต์นี้อีก เห็นด้วยมาก คิดเป็นร้อยละ 53.03 ยินดีแนะนำเว็บไซต์นี้ให้กับผู้อื่น เห็นด้วยมาก คิดเป็นร้อยละ 55.30

สรุปได้ว่า ผู้ตอบส่วนใหญ่แสดงความเห็นตรงกันในระดับมากที่สุดต่อการนำเสนอรูปแบบเว็บไซต์องค์ความรู้และสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ครอบครัวศึกษา (e-family learning) : ครอบครัวแบบพอเพียง ระยะที่ 2 ในประเด็นเกี่ยวกับความน่าสนใจของการนำเสนอเนื้อหา โดยเฉพาะเกี่ยวกับเนื้อหาที่นำเสนอได้ทันสมัยมีประโยชน์และน่าสนใจ เนื้อหาใหม่แปลกใหม่และเข้าใจได้ง่าย

2. การอภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล สามารถแบ่งออกเป็น 3 ตอนตามวัตถุประสงค์ดังนี้

ตอนที่ 1 การนำเสนอองค์ความรู้ของครอบครัวกลุ่มตัวอย่างครอบครัวแบบพอเพียงในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง จำนวน 6 จังหวัด ได้แก่ สุพรรณบุรี นครปฐม ราชบุรี กาญจนบุรี เพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์ เป็นการนำเสนอองค์ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินชีวิตแบบพอเพียงที่ครอบครัวได้มีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในดำเนินชีวิตครอบครัวที่เกิดขึ้นในทางปฏิบัติจริง อันมีผลสืบเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยในยุคโลกาภิวัตน์ ที่มีการปรับเปลี่ยนจากสังคมเกษตรกรรมเป็นสังคมอุตสาหกรรม ทำให้การดำเนินชีวิตครอบครัวไทยแปรสภาพไปจากเดิมและรูปแบบครอบครัวมีความหลากหลายมากขึ้น ส่งผลสะท้อนถึงความอ่อนแอของครอบครัว อันเป็นบ่อเกิดของปัญหาครอบครัวและปัญหาสังคมต่าง ๆ มากมาย จะเห็นได้ว่าในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8-10 ได้มุ่งเน้นคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนาและยึดหลักการปฏิบัติตาม “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจให้เข้มแข็ง ประชาชนมีงานทำ ชุมชนเข้มแข็ง ครอบครัวอบอุ่น และสามารถพึ่งพาตนเองได้ ดังนั้นการนำเสนอองค์ความรู้ของกลุ่มตัวอย่างครอบครัวแบบพอเพียงที่ยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการใช้ชีวิตไม่ว่าภายในครอบครัวเอง เช่น การยึดมั่นในศาสนา ถือศีล 5 ไม่ยุ่งเกี่ยวกับอบายมุข ขยัน อดทน ประกอบอาชีพสุจริต อยู่กันอย่างเห็นอกเห็นใจกัน เมื่อมีปัญหาที่มีการปรึกษาหารือและให้เกียรติซึ่งกันและกัน และภายนอกครอบครัว เช่น มีจิตใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ช่วยเหลือแบ่งปันคนในชุมชน จึงเป็นประโยชน์อย่างมากต่อวิถีการดำเนินชีวิตของครอบครัวไทยในสังคมปัจจุบันให้มีความเข้มแข็ง อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข เข้าอกเข้าใจกัน ใช้ชีวิตอย่างพออยู่ พอกิน และพอประมาณ และสามารถผ่านพ้นวิกฤตที่จะเข้ามากระทบทั้งจากภายในและภายนอกครอบครัวได้

ตอนที่ 2 การพัฒนาองค์ความรู้และสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ครอบครัวศึกษา ผ่านกระบวนการวิจัยเชิงพัฒนาที่เป็นรูปธรรมและมีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ ตลอดจนเป็นการตอบสนองนโยบายของรัฐบาลในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของสถาบันครอบครัวและชุมชนให้พึ่งพาตนเอง ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงผ่านช่องทางในระบบการศึกษาทางไกล เป็นเรื่องจำเป็นและควรค่าในการพัฒนาสื่ออิเล็กทรอนิกส์ในระบบการศึกษาทางไกลให้ต่อเนื่องด้วย โปรแกรมที่ง่ายต่อการจัดการและการเข้าถึงข้อมูล ซึ่งการนำเรื่องราวของครอบครัวที่มีการดำเนินชีวิตจริงมานำเสนอบนเว็บไซต์ ทำให้ผู้สนใจเกิดความเชื่อถือในข้อมูล สามารถนำข้อปฏิบัตินั้นไปปรับใช้ให้เกิดผลกับตนเองได้ ไม่ใช่เป็นเพียงแค่ทฤษฎีเท่านั้น

ตอนที่ 3 รูปแบบการให้บริการเผยแพร่องค์ความรู้เกี่ยวกับการใช้ชีวิตครอบครัวแบบพอเพียงผ่านเว็บไซต์ พบว่า ประชาชนและผู้สนใจทั่วไปต้องการเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ดี ตลอดจนเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้องค์ความรู้และสารสนเทศด้านครอบครัว โดยเฉพาะเกี่ยวกับหลักคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและแนวทางการใช้ชีวิตครอบครัวแบบพอเพียง การให้บริการผ่านเว็บไซต์จึงเป็นการเปิดช่องทางและโอกาสเข้าถึงข้อมูลความรู้ในลักษณะของสื่อประสมที่หลากหลายบนเว็บไซต์ โดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่ ดังนั้นการจัดรูปแบบการให้บริการข้อมูลความรู้บนเว็บไซต์ จึงมีความน่าสนใจมากต่อการเรียนรู้แนวใหม่ ผู้สนใจสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง สามารถสอบถาม และกล้าแสดงความคิดเห็นได้มากขึ้น อีกทั้งผู้สนใจยังมีโอกาสกลับมาศึกษาข้อมูลเหล่านั้นได้อีก

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งนี้

ผลการวิจัยทำให้ทราบรูปแบบและกระบวนการพัฒนาองค์ความรู้และสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ครอบครัวศึกษา (e-Family Learning) : ครอบครัวแบบพอเพียง โดยพบว่า กระบวนการพัฒนาองค์ความรู้และสารสนเทศ เพื่อการเรียนรู้ครอบครัวศึกษา เป็นเรื่องที่มีความสำคัญและยังเป็นที่ต้องการสำหรับครอบครัว ผู้ปฏิบัติงานของหน่วยงานต่าง ๆ และประชาชนในชุมชน ซึ่งต่างให้ความสำคัญกับการเรียนรู้เรื่องครอบครัวกับการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ที่สามารถทำความเข้าใจได้อย่างง่าย ๆ ผ่านช่องทางและกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง ด้วยสื่ออิเล็กทรอนิกส์หรือบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการดำเนินการวิจัยในครั้งต่อไป

หน่วยงานที่รับผิดชอบงานด้านครอบครัว ทั้งหน่วยราชการ องค์กรพัฒนาเอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรมีการรวบรวมข้อมูลครอบครัวที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินชีวิตตามแนวหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในแต่ละจังหวัด โดยเฉพาะกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย เพื่อเป็นแบบอย่างให้กับครอบครัวและผู้สนใจ สามารถเรียนรู้และนำไปใช้ปฏิบัติ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการใช้ชีวิตครอบครัว การประกอบอาชีพเกษตรกรรม หรือการจัดการเศรษฐกิจครอบครัว พร้อมประชาสัมพันธ์ ทำเป็นสื่อการเรียนรู้ให้กับประชาชนนำไปเป็นหลักในการใช้ชีวิตอย่างพอเพียงและมีความสุข